

Volné úvahy

o organisaci jezdeckých — rychlých — vyšších jednotek.

Sledujeme-li poválečnou vojenskou literaturu, můžeme skoro ve všech státech konstatovat, že se věnuje při reorganizaci armád největší pozornost organisaci rychlých jednotek, tudíž vidíme snahu, dát především bojovníkovi větší pohyblivost taktickou a ve velkém celku armády a jejím složkám větší pohyblivost taktickou a strategickou.

Vojenská literatura se dosud zabývá jen zjištěním tohoto zjevu, nezabývá se však otázkou, proč se tak děje, co je příčinou této všeobecné myšlenky, tohoto společného názoru na moderní složení vyšších jednotek, kde je nutno hledat důvody, které vedly k tomuto novému způsobu zbrojení.

Nebude bez zajímavosti věnovat těmto otázkám několik úvah a z toho vyvodit potřebné závěry pro nás, pro naši organisaci vojenských jednotek po stránce pohyblivosti a z toho vyvodit závěry po stránce jejich použití.

Světová válka, která svou mohutností v úsilí skoro ve všech evropských státech, svými požadavky jak morálními, tak materiálními vyčerpala vynalézavost, statečnost, věrnost, obětovnost a trpělivost svých bojovníků a občanů, byla zajisté drahou školou skutečností pro vojenské umění a byla by snad především povolána být hlavním pramenem, z kterého by bylo lze čerpat zkušenosti a příklady pro nutnou moderní organisaci armád v příští válce.

Vedlo by příliš daleko, kdybychom se zabývali různými detailními fázemi a případy za světové války a studovali tyto různé akce, abychom dospěli k závěru o nutnosti nebo zbytečnosti rychlých jednotek. Myslím, že stačí, když si všimneme jen možností v použití rychlých jednotek na začátku světové války, v době bojů na ustálených frontách a v době konce světového požáru.

Nejlepší a největší možnosti, kde se mohly uplatnit rychlé jednotky, byly najisto na počátku války, a to jak na západní frontě, tak též na bojišti severovýchodním — ruském.

Rychlé jednotky v tehdejší složení u všech armád, výhradně jezdecktvo zesílené cyklistickými jednotkami a dělostřelectvem, měly možnost ukončit během krátké doby světovou válku a diktovat podmínky míru, a to na západní frontě německé jezdecktvo a na severovýchodním bojišti Rusko.

Podrobíme-li kritice činnost těchto velkých jezdeckých jednotek uvedených dvou bojujících armád, můžeme konstatovat: Na západní frontě postup jezdeckých — rychlých — jednotek podle pravidel jezdec-

kých, to je energický postup bez ohledu na spojení se sousedem, podnikavost, která hraničila až s dobrodružností, bez ohledu na lidský a koňský materiál, vyžadovala-li to situace. Můžeme konstatovat, že myšlenkou a vůlí dostat se co nejlouběji do nepřátelského území byl prodehnut každý velitel a voják. Ničit, šířit válečnou hrůzu, vyvolat paniky a takto demoralisovat občanstvo a oslabit jeho důvěru ve vlastní vedení, to bylo prováděno důsledně všemi prostředky.

Sledujeme-li činnost velkých jezdeckých jednotek na severovýchodní frontě, nemůžeme tvrdit, že snad ruské jezdectvo zacházelo s občanstvem zvláště blahovlně. Pálilo, ničilo a šířilo hrůzu a paniku mezi občanstvem a u vojenských oddílů nepřátelských jak v Haliči, tak ve Východním Prusku, vniklo hluboko do území tehdejší rakousko-uherské monarchie a ohrozilo tímto vniknutím přes Karpaty rovnováhu centrálních mocností.

Nemohu sice dát odpověď na otázku, proč nedošlo ke konečnému rozhodujícímu úderu, k vynucení míru se zbraní v rukou již roku 1914, ale konstatuji, že jezdecké — rychlé — jednotky i při tehdejší organizaci měly možnost dosáhnout rozhodujícího úspěchu.

A ani přes to, že tohoto rozhodujícího výsledku pro skončení světové války dosaženo nebylo, nemůžeme odeprít jezdeckým — rychlým jednotkám největší zásluhu na tom, že určily děj a bojiště světové války na nepřátelském území, tudíž získaly pro bojující armády největší morální úspěch, to je být dosud vítězem.

Pokusíme-li se zjistit příčiny, proč se těmito jezdeckým — rychlým jednotkám podařilo dosáhnout takového velkého úspěchu, můžeme říci, že jen zdravý jezdecký duch vůdců, vysoký morální vojenský stav jezdců a kůň mohl překonat veškeré obtíže a v cestu kladené překážky. Musíme konstatovat, že jezdectvo svou pohyblivostí a tradiční energií dosáhlo překvapení, které jest a bude vždy jeden z hlavních prvků vedoucích k úspěchu. Musíme konstatovat, že pohyb jezdeckých — rychlých jednotek nebrzdil ani terén, ani počasí a denní doba, ani starost o zásobování jak pro bojovníka, tak i pro dopravní prostředek, že tedy jednotka byla s to za každého počasí, v každé denní době a v každém terénu se pohybovat a působit.

Neobyčejně rychlým postupem velkých jezdeckých jednotek roku 1914 a přímo neočekávaným úspěchem byl překvapen celý svět, který sledoval s největším napětím události na bojištích a očekával zcela oprávněně, že světový požár bude brzy uhašen, a než na stromech zvadne listí, bude každý sedět doma pod vánočním stromečkem.

Avšak mýlili se všichni vůdcové, kteří nezlomnou vůlí bezohledně postupovali hluboko do nepřátelského území. Zklamáno bylo občanstvo, které sledovalo s hrůzou válečné události a již r. 1914 usilovalo o zprostředkování míru.

Rozvrácené jednotky byly s neočekávanou rychlostí a s napětím veškeré energie uspořádány, aby kladly vítězné postupujícímu nepříteli odpor.

Na bojišti se objevila zákopová válka s neočekávanou mohutností a s nikdy očekávanými požadavky morálními a materiálními.

Zákopová válka byla největší zkouškou lidské pohotovosti morální i materiální. Kdo zvítězil, těžko dnes rozhodnout. Tvrdí-li jedna strana, že to byl válečný materiál, který zničil na druhé straně

morálku, tvrdí opět druhá, že morálka zvítězila tam, kde byla materiálně podporována a zajištěna.

Zákopová válka svou nepředvídanou mohutností na dlouhých frontách dosud v dějinách neznámých kladla útočnickovi takové překážky v cestu, že se zcela oprávněně mohlo počítat s bojem k vyčerpání protivníka až do krajnosti a teprve buď že dojde k uzavření míru po způsobu diktátorském anebo k vyčerpání sil obou stran a pak k míru po vzájemné dohodě, tedy ke smíru.

Sledujeme-li události během světové války, a to hlavně dobu zákopovou, kde byl veden boj o každou píď země, kde bylo používáno všemožných prostředků k zničení protivníka, vidíme, že během zákopové války slavila střelecká taktika největší triumfy a člověk přikovávaný palbou k zemi stal se mechanickým tvorem, vykonávatelem rozkazů, ztratil zájem o velký celek a byl ovládnut jen myšlenkou sebeobranu.

Zákopová válka nemohla tedy nikdy prokázat takové výsledky a úspěchy jako válka pohybná r. 1914, tudíž nemohla vést k rozhodujícímu výsledku, to jest k vítěznému míru, očekávanému s největším napětím, poněvadž nebyla k dispozici zbraň pro využití úspěchu, dosaženého materiálním úsilím.

A tážeme-li se, byla-li v době zákopové války možnost k použití jezdeckých — rychlých — jednotek pro využití úspěchu dosaženého vše ničícím materiálem, musíme odpovědět kladně.

A že k správnému použití rychlých vyšších jednotek v době zákopové války nedošlo, stalo se jen proto, že jich prostě nebylo. A jen proto, že jich nebylo, bylo možné rychle zacpat fronty proražené mohutnou palbou čerstvými jednotkami, aby znovu kladly odpor postupujícímu nepříteli.

Vidíme tedy, že nedostatek rychlých — jezdeckých jednotek nedovolil využít úspěchu a dospět dříve k cíli, t. j. k vítěznému míru.

Jaká byla situace pro jezdeckvo — rychlé jednotky ke konci světové války?

Na jedné straně ohromné přípravy materiální k mohutnému a podrobně vypracovanému úderu s úmyslem vše ničící palbou vyřadit z boje co možná nejširší obranné pásmo, vniknout co nehlouběji do obranného systému a použít k tomu velkých jezdeckých jednotek za frontou připravených k pronásledování a k rozvrácení nepřátelských jednotek připravených k protiofensivě.

Druhá strana, zpravodajskou službou stále o mohutných přípravách věs zpravená, rozhodla se a chystala k novému způsobu obranného boje, a to k pohyblivé obraně a tím případné místní nepřátelské úspěchy ofensivy zmařit protiofensivními akcemi a větší úspěchy zpomalit pohyblivou obranou na předvídaných a připravených postaveních a konečně po vyčerpání nepřátelských sil, hlavně záloh, postupujícího nepřítele úplně zastavit.

K velkému chystanému úderu nedošlo.

Fronty centrálních mocností se zhroutily.

Morálka bojovníků, všemožně materiálem podporovaná, zvítězila nad morálkou bojovníků, kterým byla bída a hlad ve vlastním týlu největším nepřítelem.

S vojenského stanoviska musíme litovat, že k této velké připravené ofenzivě nedošlo. Myslím, že by nám zvláště tato část světové války poskytl největší poučení o složení a používání vyšších jezdeckých — rychlých jednotek v akcích k využití úspěchu a pronásledování.

A takto nekončila světová válka podle vzorů vítězných napoleonských válek vítězstvím zbraní ve správném slova smyslu.

Jak slavný, proslulý Clemenceau, největší francouzský občan a voják, v svých pamětech píše, končila světová válka vítězstvím politiky a diplomacie a jak angl. spisovatel a velký známý novinář Steed v svých spisech prohlašuje, největší triumfy slavila nová, dodnes ještě příliš málo oceněná propaganda, která pevnou vojenskou morálku v řadách nepřítele rozvracuje.

*

Dodnes málokdo uznal úspěchy dosažené jezdeckými — rychlými jednotkami za světové války, poněvadž průběh války byl nejdříve doba ve znamení obrany, v které každá bojující strana byla toho pevného přesvědčení, že úspěchu lze dosáhnout jen mohutností palebných prostředků, t. j. materiálem.

Jezdecké — rychlé — jednotky byly považovány za zbytečné, byly předčasně rozpuštěny a dány k dispozici pro zákopovou válku.

Zákopová válka se stala hrobem jezdeckých — rychlých — jednotek.

Tato velká, již po celou válku nenapravená chyba se vlekla dále a ještě dnes je patrná v názorech různých vojenských organisátorů. Zapomnělo se na velké úspěchy jezdeckta, které podle mého názoru bude řídit a rozhodovat budoucí válku.

Již polsko-ruská válka dokázala znovu význam velkých jezdeckých — rychlých — jednotek a můžeme klidně tvrdit, že Polsko může jenom svým rychle sestaveným jezdeckým jednotkám děkovat za dnešní samostatnost.

A dnes po dlouholetém již míru se ozývají ještě stále hlasy, že jezdecktvo je přežitá, zastaralá, úplně zbytečná zbraň, která, je-li jí použito samostatně, není s to vést boj rozhodující, a hlavně se zdůrazňuje, že není s to udržet dobytý terén.

Bylo by úplně nespravedlivé připouštět bez odporu tento názor, nechceme-li být nevděčnými.

*

Jezdecktvo skoro ve všech státech, které vstoupily roku 1914 do války, bylo přibližně stejně organisováno, t. j. hlavním zástupcem jezdeckých — rychlých — jednotek byl jezdec vyzbrojený puškou, šavlí anebo ještě pikou. Jako další složka vyšší jezdecké jednotky na začátku války byly zavedeny cyklistické jednotky, avšak v nepatrném poměrně počtu proti mase jezdeckta. Jako další podpůrnou zbraň měla každá vyšší jezdecká jednotka své organické jezdecké dělostřelectvo.

Poslední léta před světovou válkou věnovalo jezdecktvo boji střelnou zbraň větší pozornost. Aktivně sloužící mužstvo bylo v používání střelné zbraně dosti dobře vycvičeno, ne však mužstvo záložní, které bylo zastoupeno při mobilisaci velkých jezdeckých jednotek v převaze.

Jezdectvo bylo tedy více vycvičeno v boji sečnou zbraní, t. j. pro útok koňmo. Boj střelnou zbraní zastávaly více cyklistické jednotky. Jednu vlastnost však měly společně všechny složky vyšší jezdecké jednotky, t. j. právěho jezdeckého ducha, založeného starou tradicí, a tento tradiční duch udělal jezdecko tak silným.

Zásobování nedělalo jezdeckým jednotkám velkých starostí — platilo heslo: „Živ se, kde a jak můžeš!“ Jediné zásobování střelivem se stalo palčivou otázkou, byla-li vyšší jezdecká jednotka nucena bojovat střelnou zbraní delší dobu.

Pozorujeme-li překvapující rychlý postup vyšších jezdeckých jednotek na začátku světové války, zjišťujeme, že jezdecko zdolávalo nepřátelské odpory pohybem a sečnou zbraní, méně však zbraní střelnou. Podobný zjev lze konstatovat též v polsko-ruské válce, a proto nemůžeme dosti ocenit manévrovací schopnost vyšších jezdeckých jednotek a schopnost jezdeckva již manévrem, t. j. rychlým překvapujícím pohybem, vynutit si úspěch.

Vyšší jezdecké jednotky v předválečném složení měly, jak již řečeno, své hipomobilní dělostřelectvo, ovšem početně nedostačující. Souhry mezi oběma druhy zbraní nebylo. Příčinu třeba hledat hlavně v nedostatku potřebného vzájemného porozumění a pochopení.

Selhalo-li jezdecké dělostřelectvo v některých případech, můžeme to přičíst jen uvedeným příčinám. Nesmíme však tvrdit, že jezdecké dělostřelectvo nesplnilo svůj úkol tam, kde bylo zajištěno spojení, hlavně d u š e v n í.

Během světové války zmizela organizace vyšších jezdeckých jednotek a zmizelo též jezdecké dělostřelectvo jako speciální druh dělostřelectva. Kritikové viděli a vidí ještě dodnes jenom n e ú s p ě c h.

Ukončení světové války nepřineslo téměř žádných změn v organizaci vyšších jezdeckých jednotek a ještě dnes se pracuje o problému moderní organizace jezdeckva — rychlých jednotek.

Při moderní organizaci vyšších jezdeckých jednotek si musíme především předložit otázku, jaké úkoly má a může moderní jezdecko — rychlá jednotka splnit a jaké překážky bude musit při jednotlivých úkolech překonávat.

Zajisté bude jezdecko — rychlá jednotka — v budoucí válce zase první zbraní, která bude musit nastoupit do boje, aby zajistila armádě nejvýhodnější podmínky pro nástup a další válečnou operaci.

Bude třeba z p r á v co možná z nejhlubšího týlu nepřátelského a vniknutím hluboko do nepřátelského území získat morální převahu.

Bude to lectvo, které v nejužší spolupráci s jezdeckvem zaopatří daleké zprávy včas. Tyto zprávy však budou více rázu všeobecného. Detailní zprávy bude a může nám dodávat jen pozemní zpravodajská služba, a to především jezdecko. K splnění tohoto úkolu je potřebí, vybavit vyšší jezdeckou jednotku tak, aby mohla rychlým postupem i v těžko schůdném terénu překvapit nepřítele, vést úspěšně boj a podle potřeby udržet do příchodu posil obsazený prostor. Budeme tedy musit vybavit vyšší jezdeckou jednotku všemi druhy zbraní, které se mohou pohybovat v každém terénu, v každé denní i roční době a za každého počasí.

Dá se očekávat, že se nepřítel bude snažit se stejným úmyslem jako my vniknout rychlými jednotkami do našeho území, nejméně alespoň

bránit a hájit přechody přes hranice. Půjde tedy o to, získat výhodnější čas — náskok — a početní a palebnou převahu v prvním okamžiku nárazu.

K získání výhodnějšího času — náskoku — bude třeba organisovat již v míru vzornou zpravodajskou službu, která dodá včas správné a spolehlivé zprávy.

K získání početní a palebné převahy při prvním okamžiku nárazu bude potřeba vybavit rychlé jednotky účelně dostatečným počtem palebných zdrojů a střeliva a zajistit zásobování.

Zdá se, že k získání převahy časové — náskoku — se nejlépe hodí motorisovaná doprava — motorisovaná bojová vozidla. Musíme však pamatovat na podmínky, za kterých motorisovaná doprava může vyvinout svou rychlost. Terén, roční doba a počasí mají zde hlavní slovo, a tu vidíme, že kůň bude přece jenom nejvýhodnějším dopravním prostředkem.

K dosažení palebné převahy nestačí dnešní dostřel palebných zdrojů, ani puška, ani kulomet, ani dělostřelectvo, a proto bude třeba dát vyšším jezdeckým jednotkám zbraně s větším dostřelem a působností.

Jako dalším úkolem vyšší jezdecké jednotky bude udržet dobytý terén.

Všeobecně je rozšířen názor, že jezdecko — rychlá jednotka — není způsobilá udržet terén na delší dobu.

Víme, že bude vždy úkolem jezdecké — rychlé jednotky — udržet terén do určité doby, do příchodu posil na výhodném postavení předem již určeném, které nebude skoro nikdy totožné s postavením, kterého dosáhla jezdecká — rychlá jednotka. V těchto případech jest jezdecká jednotka nejlépe způsobilá udržet terén, t. j. předpolí před hlavním postavením pro další operace, pro svou velkou manévrovací schopnost — rychlost v provádění změn.

K splnění tohoto jistě těžkého úkolu bude potřeba opět vybavit jezdeckou — rychlou jednotku — dostatečným počtem palebných zdrojů s velkým dostřelem a jako velmi účinnou pomocnou zbraň, přidělit zvláštní zaplynovací oddíly, které by zamořovaly prostory pro nepřítele lehce přístupné, pro náš vlastní postup však méně důležité.

Při všeobecném útoku bude jistě vždy úkolem jezdecké jednotky provést buď křídelní akci neb akci k využití úspěchu a pronásledování po zdařilém útoku. Aby rychlá jednotka mohla tyto úkoly splnit, je třeba, aby se mohla v každém terénu za každého počasí rychle a bez ztráty času pohybovat. Bude třeba přidělit jí mohutné palebné prostředky, aby palbou mohla svůj hlavní úmysl, t. j. ohrožení nepřátelského boku a týlu, zastírat. Vidíme tedy, že při akci na křídle bude hlavním a rozhodujícím prvkem vedoucím k úspěchu možnost pohybu a vedlejším prvkem palba.

A podařilo-li se jezdecké jednotce již pohybem poutat na sebe nepřátelské síly, je tím již dosaženo úspěchu, t. j. všeobecného oslabení čelních jednotek a záloh.

Stane-li se akce na křídle samostatnou akci vyšší jezdecké jednotky, bude třeba ji vybavit dostatečnými zálohami, především hipomobilními, poněvadž nelze počítat s jednotkami, které provádějí velmi důležitý bojový průzkum. Bude potřeba přidělit jezdecké jednotce bojové letectvo,

kteří bude mít velké pole působnosti zasahováním do pozemního boje svými kulomety na pochodující nepřátelské zálohy. Bude třeba vybavit jezdeckou jednotku zbraní pohyblivou v každém terénu, která může zdolat pevnější odpory, t. j. bude třeba dát jezdecku doprovodné dělostřelectvo menší ráže se zakřivenou drahou střely — houfnice a rychle se pohybující tanky.

A tážeme se nyní: Je motorisovaná doprava při akci na křídle možná anebo výhodná? Může splnit motorisované vozidlo za všech podmínek úkoly a požadavky kladené na průběh křídelní akce? Myslím, že tu není odpověď těžká. Ano, motorisace nám bude velmi vítanou pomocí při dopravě záloh a materiálu, jako střeliva, mostů atd., ale chtít vyřadit jezdecko jako bojový prostředek a nahradit je motorisovaným bojovým prostředkem bude jen výjimečným případem. A tento výjimečný případ nemůže být nikdy rozhodující při tak vážné otázce, jakou jest organizace moderního jezdecka.

Jezdecko — rychlá jednotka — v obraně, t. j. přímo v zákopu v hlavním postavení, je podle mého soudu zbytečné obětování lidí a materiálu a může se stát jen výjimečným úkolem, a to jen na nejnutejnější nejkratší dobu pro jezdecko — rychlou vyšší jednotku.

Obrana je přímo z kázo u nejcennější vlastnosti jezdecka, t. j. manévrovací způsobilost.

V obraně nebude možno přidělit jezdecku úseky stejné velikosti jako pěchotě, avšak bude třeba jezdecko zesílit i neorganickým dělostřelectvem. Motorisované bojové prostředky, tanky v obraně se mohou uplatnit jen při protiútočných akcích, nebudou tedy nikdy v prvním sledu bojovém, nýbrž budou-li vůbec k dispozici, budou tvořit pohyblivou zálohu, a proto lze motorisaci jezdecka pro úkol obranný brát v úvahu jen ve výjimečných případech.

Při ústupu bude zajisté vždy úkol jezdecka — rychlých jednotek — zastírat a kryt ústup pěchoty a jiných zbraní na určitou dobu a do určité hloubky, diktován celkovou všeobecnou situací, terénem a morálním stavem ustupujících vojsk.

Ze zkušeností ze světové války víme, že jezdecko splnilo vždy tento úkol čestně s největší sebeobětovností a proměnilo mnohdy ústup ve vítězný postup, byl-li vůdce a celý velitelský aparát na místě.

Všeobecná známá pravidla pro ústupový boj diktují pružnou, velmi pohyblivou organizaci jednotek, které tento boj provádějí. Zlákat nepřítel s cesty, v jiných směrech, klamat jej a zastírat hlavní ústupové směry tak, jak to předpisuje německý předpis, stalo se též již zásadou u nás. Pohyb ustupujících se tedy bude provádět nejvíce napříč terénem a málokdy po cestách. Bude v takové situaci vyhovovat motorisace? — Víme velmi dobře, že pohyblivost motorových vozidel v terénu rozvráceném dělostřeleckou palbou je brzděna i řekneme mnohdy znemožněna, a proto i zde motorisace jezdeckých jednotek vyhovovat nebude.

Vedlo by příliš daleko, zabývat se s každou možností v použití jezdeckých — rychlých — jednotek, abychom dospěli konečně k jasnému závěru a k rozhodnutí o organizaci pro všechny případy vyhovující.

Organizace moderního jezdecka jest a bude ještě dlouho problémem u všech států, které udržují stálou armádu.

Všeobecně můžeme rozeznávat dva směry, a to jeden směr, který naprosto odpírá jezdecktvu oprávněnost existence a chce nahradit vše mechanismem, motorisací a palbou, a druhý směr, který nezapomněl na úspěchy jezdeckta ve všech bojích, který nepřestal dosud důvěřovat v duši a morálku bojovníka, směr, který nezapomněl ocenit především statečnost a obětovnost, směr, který prožil sám události světové války, který se zabývá válečnou psychologií a duší bojovníka.

Podle požadavků, které klademe na jezdecktvu — rychlou vyšší jednotku — má mít taková jednotka tyto hlavní vlastnosti:

1. velkou pohyblivost v každém terénu, za každého počasí a v každé denní době,
2. potřebnou palebnou mohutnost a nezávislost v zásobování všech druhů.

Nesmíme zapomenout, že se průmysl a hospodářská situace v době válečné stává jinou než v míru, a proto bude organizace moderních vyšších jezdeckých jednotek na této situaci hodně závislá.

Pokusme se srovnati výhody a nevýhody obou směrů, názorů na organizaci moderních vyšších jezdeckých jednotek.

I. Rychlá hipomobilní jednotka.

A. Výhody:

1. Může se pohybovat v každém terénu, za každého počasí a v každé době denní.
2. Může se použít i nejmenších jednotek samostatně k různým úkolům.
3. Má poměrně velkou pochodovou rychlost.
4. Je vždy pohotově k nastoupení pohybu.
5. Je dosti snadno nahraditelná, t. j. novým lidským materiálem.
6. Výcvik nevyžaduje zvláštních specialistů a předběžného vzdělání.

B. Nevýhody:

1. Ztráta určitého počtu bojovníků při vstupu do boje.
2. Zásobování vyžaduje dalších dopravních prostředků.
3. Nepoužito, v klidu, vyžaduje stálého zásobování a stálého ošetřování.
4. Poměrně lehká zranitelnost.

II. Rychlá jednotka motorisovaná.

A. Výhody:

1. Velká rychlost.
2. Žádná ztráta bojovníků při vstupu do boje.
3. Kratší délka proudu.
4. Pohyb možný v každé denní době.
5. Nepoužita nevyžaduje zásobování a stálého ošetřování.
6. Může jí být použito též k rychlé dopravě materiálu.
7. Jako bojový prostředek podle způsobu konstrukce méně zranitelná proti střelám pěším.

B. Nevýhody:

1. Pohyb možný skoro výhradně na dosti dobrých cestách a za dobrého počasí.
2. Značný hluk na pochodu.
3. Pohonné hmoty těžko anebo vůbec nenahraditelné.

4. Řízení vyžaduje speciálního delšího výcviku a zvláštního předběžného výcviku — vzdělání.
5. Obsluha je těžce nahraditelná.
6. Odstranění poruch vyžaduje speciální dílny a speciálně vycvičeného personálu.
7. Náhrada motorových vozů je příliš závislá na průmyslové situaci a na speciálních surovinách.
8. Udržování mírového početního stavu pro válečnou potřebu vyžaduje velké zálohy a je nákladné.
9. Samostatné použití menších částic není možné, potřebuje zvláštních ochranných oddílů.
10. Použití je možné skoro výhradně ve svazu s jinými zbraněmi.

Srovnáme-li výhody a nevýhody obou směrů, poznáváme, že podmínce o možnosti použití, kde rozhoduje hlavně pohyblivost v každém terénu za každého počasí, vyhovuje hipomobilní směr lépe než motorisace.

Je zajímavé, že zvláště státy, které jsou vedoucími jak po stránce průmyslové, tak i hospodářské, krátce po světové válce přísahaly jen a jen na motorisaci skoro celé armády a dokonce se zabývaly myšlenkou dát každému jednotlivci obrněný pásový dopravní prostředek. Ovšem k takovému extrému může dospět jen stát, který neměl vojáka v pravém slova smyslu, a divím se jenom, že oni odborníci nenavrhlí ještě pro každého vojína obrněnou kupoli. Myslím, že by taková armáda se svými pancéřovými deskami kolem sebe a nad sebou mnoho nedokázala.

Organisace anebo reorganisace armád se nesmí stát obchodní spekulací ocelářů, nýbrž vedoucí myšlenkou našich rodičů, učitelů, vychovatelů pro výchovu generací s ocelovými nervy a železnou vůlí.

Extrémy v organisaci armád po světové válce byly brzy zavrženy a můžeme pozorovat, že právě státy, které vše chtěly obléci do pancéřových desek, dnes káží především morální výchovu pro bojovníka jako nejpevnější krunýř, s kterým lze vzdorovat nejtěžší palbě.

Byla-li dříve heslem motorisace, pozorujeme již dnes návrat k hipomobilní organisaci bojovníků prvního sledu a motorisaci jen pomocných zbraní jako čistě dopravních prostředků vyjma útočná vozidla, jako tank a obrněné auto.

Těžko se dá dosíci smíšené organisace vyšších jezdeckých jednotek, poněvadž terén má největší vliv na jejich použití. V těžkém terénu bude vždy motorisovaná část rychlých jednotek těmto jednotkám přítěží a vede na každý způsob k tříštění sil.

Zvláště časovou se stala otázka organisace jezdeckého dělostřelectva a tu lze slyšet mnohdy, že jenom automobilisované dělostřelectvo je způsobilé vyhovět požadavkům kladeným na způsob boje jezdeckta. Zastánce tohoto názoru bych rád viděl velet takovému dělostřelectvu při přechodu Karpat a napříč terénem v Haliči, kde se na normální polní cestě polní dělostřelectvo dostalo jen s velkou obtíží kupředu. Tvrdí se mnohdy též, že hipomobilní dělostřelectvo nemůže stačit pohybu jezdeckta po delší dobu. Mohu však z vlastní zkušenosti prohlásit, že jezdecké dělostřelectvo stačí pohybu — rychlosti jezdeckta za pochodu

úplně. Přes pole stačí jezdecké dělostřelectvo i cyklistickým jednotkám, poněvadž se stávají cyklistické jednotky při pohybu přes pole normální pěchotou.

Nedostatek v nynější organizaci vyšších jezdeckých jednotek záleží hlavně v nedostatku spolehlivých a rychlých dopravních prostředků pro velitele a jejich pomocné orgány a pak trény.

Velitelská družina u všech zbraní musí mít alespoň o jeden stupeň vyšší rychlost než materiál — vojsko — poněvadž musí být vždy v čase na místě, aby mohla využít zprávy a v čas připravit rozkazy k provedení té nebo té akce. Trupa — vojsko — přišlo dosud vždy včas a mnohdy i předčasně, ale velitelský aparát se stává v nedostatku vhodných dopravních prostředků těžkopádným a brzdicím. Totéž platí o trénu, který podle nynějšího způsobu dopravy naprosto nevyhovuje. Zde se může a musí motorisace uplatnit, zde bude motorisace jistě vydatná a na místě.

Je zajímavé, že obyčejně příslušníci státu s méně vyvinutým průmyslem stále a stále zastupují směr motorisace, a proti tomu příslušníci států (armád), které mají vzorně vyvinutý průmysl, tento názor zavrhují.

Budiž mi dovoleno poukázat na anglickou vojenskou literaturu, která zvláště v nejnovější době zastává názor, že jenom hipomobilní dělostřelectvo může za všech okolností vyhovět požadavkům boje vyšších jezdeckých jednotek a nikoliv motorisované dělostřelectvo. Tento názor odůvodňuje tím, že různý ruch pochodový vyžaduje pro motorisované jednotky zvláštních dobrých cest a pro jejich zajištění na pochodu zvláštního ochranného oddílu, což vede k tržštění sil. Pohyblivost motorisovaných jednotek je poruchami více ohrožena než jednotky hipomobilní. Zásobování pohonnými hmotami na větší vzdálenosti se stává těžkým problémem, koně však můžeme živit ze zásob na místě. Pohotovost k palbě za všech okolností jest u hipomobilního dělostřelectva mnohem větší a může být použito menších částic k samostatným úkolům.

V jiném anglickém článku najdeme zase názor, že bez jezdeckva nelze vůbec vstoupit do války, a poukazuje se na úspěšnou činnost anglického jezdeckva na bojišti v Palestině. Proti tomu vystupují zastánci mechanisace a tvrdí, že náklad na udržování jezdeckého pluku je mnohem větší než udržování jednoho praporu tanků, a žádají nahradit jezdeckvo lehkými tanky.

Německá vojenská literatura se rovněž zabývá moderní organizací vyšších jezdeckých jednotek a můžeme tam rovněž číst různé názory o oprávněnosti existence jezdeckva vůbec. Gen. Brandt poukazuje na př. na změnu, jež se stala s jezdeckvem, které se proměnilo ze zbraně určené k boji na koni ve zbraň s velikou palebnou silou, poněvadž si osvojilo výbroj pěchoty a její způsob boje. Dále tvrdí, že třeba spojit pohyblivost jezdeckých zbraní s mohutností palebných prostředků, bez nichž není úspěchu v boji, a žádá, aby jezdeckvo bylo doplněno obrněnými vozidly a letectvem.

K nahrazování jezdeckva motorisovanými jednotkami se dnes všeobecně postupuje příliš opatrně a jenom stálý pokrok techniky může nám konstruovat obrněné vozidlo, které by se vyrovnalo pohyblivosti jezdec. Dnešní organizace vyšších jezdeckých jednotek je nám jenom

příliš kuse známa. Mírová organizace jezdeckých — rychlých — jednotek se zajisté s válečnou organizací krýt nikdy nebudou. Můžeme však říci, že jezdecká zbraň není nikde tak podceňována jako u nás.

Pokusil jsem se ve volných úvahách dát podnět k dalšímu přemýšlení a k dalším úvahám o účelné organizaci moderního jezdeckva — moderních rychlých jednotek.

Důkladným a nestranným studiem a srovnáním válečných dějin dojdeme k objektivnímu správnému závěru, že jezdeckvo není přežitá zbraň a že je čeká snad hlavní úkol při zahájení a ukončení budoucí války.

Nesmíme slepě přísahat jen na materiál, poněvadž, jak světová válka ukázala, materiálním úsilím nebylo dosaženo takových výsledků, jaké můžeme konstatovat na začátku světové války při použití velkých jezdeckých jednotek.

Pravda je, že jezdeckvo — rychlá jednotka — podle zkušenosti s organizací v době světové války a polsko-ruské války snad nebude vyhovovat vždy daným úkolům a že moderní jezdeckvo bude musit být složeno ze všech druhů zbraní.

Podplukovník gšt. býv. ruské armády Nikolaj N. Tilly:

Útočný vůz jezdeckva.

„Útočný duch, způsoblost k manévru a dostatek palebných útočných prostředků jsou podmínkou úspěchu soudobého jezdeckva...“

„Jezdeckvo je silné svým chokem a sečnou zbraní v útoku...“ psalo se v starých učebnicích taktiky, a tato zásada byla zákonem minulého století.

Vývoj automatických a rychlopalných zbraní zesílil obrannou způsoblost dávných objektů útoků jezdeckva — pěchoty do té míry, že dnes skoro úplně vylučuje přímý útok jezdeckva koňmo i na nejmenší oddíly pěchoty.

Soudobé jezdeckvo musí dnes mít nejen dostatečné palebné prostředky k vyvinutí nejintenzivnější palby v čas potřeby, ale i prostředky k umlčování palby nepřitele, které by doprovázely jezdeckvo v útoku za všech okolností krok za krokem a ničením palebných prostředků nepřitele usnadnily se zdarem a nejmenšími ztrátami provedení uložených úkolů.

Palebnými prostředky dnešního jezdeckva je dělostřelectvo, kulomety, které podporují akce jezdeckva ze svých palebných postavení a jsou skoro dostatečné v obranném pěším boji jezdeckva. Při útoku jezdeckva podporují je svou palbou, pokud cíl útoku může být dobře pozorován. Jakmile se naše jezdeckvo přiblíží k cíli útoku, takže jím bude zakryt dělostřeleckým a kulometným pozorovatelům, palba našich střílejících jednotek ohrožující vlastní vojska musí být zastavena a dělostřelectvo i těžké kulomety jsou přinuceny měnit svá palebná postavení.

Ale právě nyní nastává nejrozhodnější okamžik boje, kdy jezdeckvo potřebuje nejvydatnější podpory svých palebných prostředků k vnesení zmatku do řad nepřitele, k umlčení jeho palby a k zničení nepřátelských